बड़ा gigolo

coquet ខ្ទើយ

محرم 杂工

telanjang

เบ้อเร่อ จิ๊กโก๋ โก้เก๋ กะเทย บ้าระห่ำ จับกัง ล่อนจ้อน

คำไทย ใครทำ

หลากหลาย คือ ไทยแท้

สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ

มิวเซียมสยาม
พิพิธภัณฑ์การเรียนรู้

สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ

คำไทย ใครทำ

หลากหลาย คือ ไทยแท้

กว่าจะมีพิพิธภัณฑ์ไทย

ยุคบุกเบิก
จัดแสดงของสวยงาม ของแปลก
ของหายาก จากแดนไกล
ชาวตะวันตกรวบรวมไว้
เพื่อแสดงความยิ่งใหญ่ของตน

รัชกาลที่ ๔ :
เปิดประตูรับวัฒนธรรมตะวันตก
จัดแสดงของสะสมส่วนพระองค์
ภายในพระที่นั่งประพาส "พิพิธภัณฑ์"

รัชกาลที่ ๕ :
จัดตั้งสิ่งใหม่ "มิวเซียม" ขึ้นที่
หอคองคาเดีย ภายในพระบรมมหาราชวัง
ในวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๔๑๗
เปิดให้ประชาชนเข้าชมเป็นประจำทุกปี
เฉพาะในการเฉลิมพระชนมพรรษา
เท่านั้น

ต่อมาย้าย "มิวเซียมหลวง" ไปที่วังหน้า
มิวเซียมวังหน้า พัฒนาต่อเนื่องไปเป็น
พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ
เวลาล่วงเลยไป มีพิพิธภัณฑ์เกิดขึ้นมา
อีกมากมาย

นับเป็นเวลาถึง ๑๔๐ กว่าปีแล้ว ที่คน
ไทยได้รู้จัก "มิวเซียม" อันหลากหลาย
"มิวเซียมสยาม" ก็เป็นทางเลือกหนึ่งใน
นั้น ที่นำเสนอเรื่องราวความเป็นไทย
เพื่อให้คนไทยค้นพบรากของตัวเอง

"มิวเซียมสยามมินิ" ที่คุณดูอยู่นี้จึงมีขึ้น
มาทักทายคุณถึงในห้างและพื้นที่ประชุม
ชนอื่นๆ เพื่อเปิดโอกาสการเรียนรู้ของ
คนไทยให้กว้างขึ้น
พร้อมกับพัฒนาพิพิธภัณฑ์ไทย
ให้ก้าวต่อไปไม่หยุดยั้ง

ถามว่าอะไรคือ "ไทยแท้"
ตอบว่า ภาษาไทย ไง

แล้วลองดูคำในพจนานุกรมสิ
มี "คำไทยแท้" อยู่กี่คำ
เกือบครึ่งเป็นคำจากต่างภาษา
หากเอาคำยืมเหล่านั้นออกไป
พจนานุกรมคงบาง เหลือ "คำไทยแท้" ให้ค้นดูไม่เท่าไหร่

การหยิบยืมคำจากภาษาอื่นมาใช้ แสดงถึงการติดต่อกับผู้อื่น
ภาษานำเข้า มาพร้อมกับการรับเอารูปแบบการปกครองและลัทธิความเชื่อจากรัฐอื่นที่เจริญกว่า
ภาษานำเข้า มาพร้อมกับการเรียนรู้เทคโนโลยีและวิทยาการจากผู้อื่น
ภาษานำเข้า มาพร้อมกับการค้าขายแลกเปลี่ยนกับชาติอื่น
ภาษานำเข้า มาพร้อมกับการอพยพย้ายถิ่นของผู้คนอื่นในสุวรรณภูมิ

เช่นนี้แล้ว
หากถามว่า คำไทย ใครทำ
ก็คงตอบได้เต็มปากว่า
คำไทย เขมรทำ แขกทำ จีนทำ ฝรั่งทำ ลาวทำ มอญพม่าทำ ญี่ปุ่นทำ
เพราะ "ความหลากหลาย" นั่นเองที่เป็นหัวใจของ "ไทยแท้"

สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ

มิวเซียมสยาม
พิพิธภัณฑ์การเรียนรู้

ขนุน

คำไทย เขมรทำ

ผลไม้ชนิดหนึ่ง ลูกใหญ่ มีหนามถี่
เนื้อเป็นยวงสีเหลือง มีรสหวาน

คำไทย ยืมมาจากภาษาเขมรโบราณว่า ក្នុរ (กฺนุร)
และ ខ្នោរ (โขฺนร)
เอามาตั้งแต่เมื่อไหร่ไม่รู้ แต่เมื่อราชทูตฝรั่งเศส
ลาลูแบร์ เดินทางมาอยุธยาปี พ.ศ. ๒๒๓๐
สมัยสมเด็จพระนารายณ์ ชาวสยามก็เรียกขนุนว่า
ขนุน กันแล้ว
ปัจจุบัน คนเขมรกลับเรียกผลไม้ชนิดนี้ว่า ខ្នុរ (ขฺนุร) แทน
ออกเสียงว่า คฺโนร์

ส่วนที่อินโดมาเลย์ เรียกขนุนว่า nangka หรือ นังกา
ซึ่งก็คือต้นเค้าของ "ขนุนหนัง" ขนุนพันธุ์หนึ่งที่คนไทย
นิยมกินนั่นเอง
"ขนุน" มาจากขอม ส่วน "หนัง" มาจากมลายู
สมเป็นต้นไม้แห่งเออีซีจริงๆ

ក្នុរ nona
ខ្នុរ ananás
荔枝 durian
jambu

น้อยหน่า

คำไทย มาเลย์ทำ

ผลไม้ชนิดหนึ่งเปลือกสีเขียว มีผิวนูนเป็นตาๆ
เนื้อขาวหนา รสหวาน มีเมล็ดมาก
คำไทย ยืมมาจากภาษามลายูว่า nona อ่านว่า โนนา

โนนา เป็นพืชพื้นถิ่นจาก "โลกใหม่" แถบอเมริกากลาง
ชาวโปรตุเกสเป็นผู้นำมาเมื่อราว ๔๐๐-๕๐๐ ปีก่อน
คราวตั้งสถานีการค้าขึ้นที่มะละกา
(ปัจจุบันอยู่ในมาเลเซีย) คนโปรตุเกสเรียกน้อยหน่า
ตามชนพื้นเมืองในทวีปอเมริกาว่า anona
หรือ อาโนน่า

ภาพจากหนังสือ Du Royaume de Siam
โดย Simon de la Loubère

ย่านัด

คำไทย ฝรั่งทำ

คำถิ่นใต้ หมายถึง สับปะรด
ยืมมาจากภาษาโปรตุเกสว่า ananás อ่านว่า อนาน่า
สับปะรด คนอิสานเรียก "บักนัด"
ส่วนคนใต้เรียก "ย่านัด"
ต่างเรียกว่า "นัด" ก็เพราะกร่อนมาจากภาษามลายูว่า
nanas (อ่านว่า นานัส)

นานัส เป็นผลไม้นำเข้าจากอเมริกาใต้
นักเดินเรือชาวโปรตุเกสนำมาเผยแพร่เมื่อราว
๔๐๐-๕๐๐ ปีก่อน โดยเรียกชื่อตามชนพื้นเมือง
ในถิ่นกำเนิดเดิมว่า ananás หรือ อนาน่า

ในสมัยสมเด็จพระนารายณ์ เมื่อราชทูต ลาลูแบร์
มาถึงอยุธยาในปี พ.ศ. ๒๒๓๐
ชาวสยามก็มีสับปะรดกินกันแล้ว

สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ

ลิ้นจี่

คำไทย จีนทำ

ผลไม้ชนิดหนึ่ง ผลกลมเปลือกแดง
เนื้อขาวฉ่ำ รสหอมหวาน
คำไทย ยืมมาจากภาษาจีนว่า 荔枝
อ่านตามสำเนียงแต้จิ๋วว่า หลี่กี
จีนกลางอ่าน lìzhī หรือ ลี่จือ

ลิ้นจี่มีบ้านเกิดอยู่ทางตอนใต้ของจีน แถบมณฑลกวางตุ้ง
และฝูเจี้ยน (ฮกเกี้ยน) ซึ่งมีอากาศอบอุ่นค่อนข้างร้อน
ถือเป็นผลไม้นอกนำเข้า จึงเรียกชื่อตามสัญชาติที่มา
แต่ชาวแต้จิ๋วในปัจจุบันเรียกลิ้นจี่ว่า 荔果 (โนยก่วย
หรือเหน่ยก้วย)

ทุเรียน

คำไทย มาเลย์ทำ

คิงอ๊อฟฟรุ้ตส์ ผลไม้ประหลาด เปลือกหนาเป็นหนาม
เนื้อเป็นพูสีเหลือง รสหวานจัด มีกลิ่นแรง
เป็นพืชพื้นถิ่นของแถบคาบสมุทรมลายู และหมู่เกาะใน
อินโดนิเซีย
จึงไม่น่าแปลกใจที่เราจะยืมคำนี้มาจากภาษามลายู
ซึ่งเรียกว่า durian อ่านว่า ดูเรียน
มาจากคำว่า duri (ดูรี) ที่แปลว่า หนาม

ชมพู่

คำไทย มาเลย์ทำ

ผลไม้ชนิดหนึ่ง รูปร่างคล้ายจมูก
ผิวมัน เนื้อหวานฉ่ำ
คำไทย ยืมมาจากภาษามลายูว่า jambu
อ่านว่า จัมบู
มลายูยืมคำนี้มาอีกทีจากภาษาบาลี
สันสกฤตว่า **ชมฺพุ** (อ่านว่า ชัมพุ)
ซึ่งหมายถึง ต้นหว้า หรือลูกหว้า
ชมฺพุทวีปะ หรือชมพูทวีป
ที่ตามตำนานใช้เรียกอินเดีย
ก็หมายถึงทวีปแห่งต้นหว้าใหญ่

ส่วนสีชมพู ไทยเราแต่เดิมหมายถึง
สีแดงเข้มออกม่วงอย่างสีลูกหว้า
แต่ภายหลังกลับกลายมาเป็นสีแดงอ่อน
อย่างลูกชมพู่ไปเสีย

ชินยอดนิยมสำหรับจิตรกรรมฝาผนังในสมัยอยุธยา รูปทหารโปรตุเกสควบม้า
โปรตุเกสถือเป็นฝรั่งชาติแรกที่เข้ามาติดต่อค้าขายกับสยาม
จึงไม่น่าแปลกใจที่เรามีคำยืมจากภาษาโปรตุเกสอยู่หลายคำ

สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ

มะกรูด

คำไทย เขมรทำ

มีผลกลม ผิวขรุขระ รสเปรี้ยว
นิยมใช้ผิวที่เปลือกในการปรุงอาหาร
หรือเป็นเครื่องร่ำ เนื่องจากมีน้ำมันหอม

คำไทย ยืมมาจากภาษาเขมรว่า ក្រូច (กฺรูจ)
อ่านว่า โกฺรจ หมายถึง ส้ม
ความหมายของเราเปลี่ยนไปเป็นพืชต่างสปีชีส์
แต่ยังคงอยู่ในสกุลเดียวกันนะคะ (สกุล Citrus)

ลันเตา

คำไทย จีนทำ

พืชตระกูลถั่วที่มีถิ่นกำเนิดในแถบเอธิโอเปีย ก่อนจะแพร่หลายไปทั่วโลก

คำไทย ยืมมาจากภาษาจีนว่า 荷兰豆
อ่านว่า **hélándòu** หรือ เหอหลานโต้ว ตามสำเนียงจีนกลาง
หรือ ลังเตา ตามสำเนียงแต้จิ๋ว
เหอหลาน คือ ฮอลแลนด์ โต้ว คือ ถั่ว
รวมแล้วจึงหมายถึง ถั่วจากฮอลแลนด์
คาดว่าชาวฮอลันดาคงเป็นผู้เผยแพร่
เข้าสู่จีน ด้วยมีสถานีการค้าที่เกาะไต้หวัน

มันแกว

คำไทย ลาวทำ

"มันเทศ" ชื่อก็บอกอยู่แล้วว่าเป็นมันจากต่างประเทศ
มีต้นกำเนิดมาจากทวีปอเมริกาโน้น
เข้ามาเมื่อไหร่ ไม่มีใครรู้
คนอิสานเรียกว่า "มันแกว" หรือ "มันแกวแดง"
ภาษาถิ่นอิสานเรียกคนญวนว่า ແກວ (แกว)
มาจากเสียงพูดสูงๆ ต่ำๆ ของคนเวียด
ที่คนอิสานได้ยินเป็น "แกวแกว"
"มันเทศ" ของคนภาคกลาง คือ "มันแกว" ของอิสาน
หมายถึงมันของคนญวน?
ยังหาคำตอบไม่ได้

แต่ที่ค่อนข้างแน่ คือ
"มันแกว" เนื้อขาวๆ กรอบๆ ของคนภาคกลาง
ก็เป็นพืชจากทวีปอเมริกาเช่นกัน
นักเดินเรือสเปนนำมาเผยแพร่ในฟิลิปปินส์
ก่อนจะข้ามฝั่งมาขึ้นบกที่จีนและเวียดนาม
เป็นที่นิยม เนื่องจากปลูกง่าย ให้พลังงาน
คะเนว่าคนเวียดนามเป็นผู้นำเข้ามาปลูก
ทางภาคอิสานของไทยเป็นที่แรก
โดยเฉพาะที่ อ.บรบือ ขอนแก่น ปลูกกันเยอะ
คนอิสานมี "มันแกว" เนื้อแดงๆ อยู่แล้ว
(ที่คนภาคกลางเรียก "มันเทศ" ไง)
มันตัวใหม่จึงมีชื่อเรียกอย่างเต็มยศว่า
"มันแกวตะเพา" หรือ "สะเพา"
เรียกย่อว่า "มันสะเพา" หรือ "มันเพา"
แต่คนภาคกลางกลับเรียกย่อว่า "มันแกว" ไปซะยังงั้น

"มันแกว" ของคนภาคกลาง
เลยไปหมายถึง "มันเทศ" ของอิสาน ไปเสีย
เรื่องนี้แกวตกเป็นจำเลย แต่ไม่รู้เรื่องเลยสักนิด

สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ

ไข่เจียว

คำไทย จีนทำ

คือไข่ทอดในน้ำมัน
กับข้าวสามัญประจำบ้านของครัวไทย
แต่ ! อาหารไทยดั้งเดิมนั้นไม่มีการทอด
เรามัก ปิ้งย่าง กับ ตำ เป็นหลัก
การใช้น้ำมันประกอบอาหาร รวมไปถึงอุปกรณ์ที่ใช้อย่าง
กระทะและตะหลิว จึงเป็นของใหม่ที่รับมาจากชาวจีน

เจียวเป็นคำไทย ยืมมาจากภาษาจีนว่า 焦
สำเนียงแต้จิ๋วอ่านว่า เจียว
ภาษาจีนกลางก็อ่านว่า jiāo หรือ เจียว เช่นกัน
หมายถึง ไหม้ เกรียม แห้ง กรอบ
ไข่เจียว คือไข่ทอดแห้งๆ กรอบๆ เจริญอาหารดีแท้

ข้าวจี่

คำไทย ลาวทำ

ในภาษาลาวหมายถึง แซนด์วิชขนมปังบาแก็ตแบบฝรั่งเศส
ทาตับบด ใส่หมูยอ กุนเชียง แตงกวา มะละกอดอง
อาหารฟิวชั่นเชื้อสายฝรั่งเศสสไตล์ญวนปนลาว

จี่ ภาษาถิ่นอิสานและลาว หมายถึง ปิ้งหรือย่าง
ข้าวจี่ของลาว ก็คือข้าวปิ้ง ซึ่งก็คือขนมปังนั่นเอง
ส่วนข้าวจี่ถิ่นอิสาน คือข้าวเหนียวนึ่งชุบไข่
จี่ไฟหรือปิ้งจนเกรียม หอมจนน้ำลายสอเลยครับ

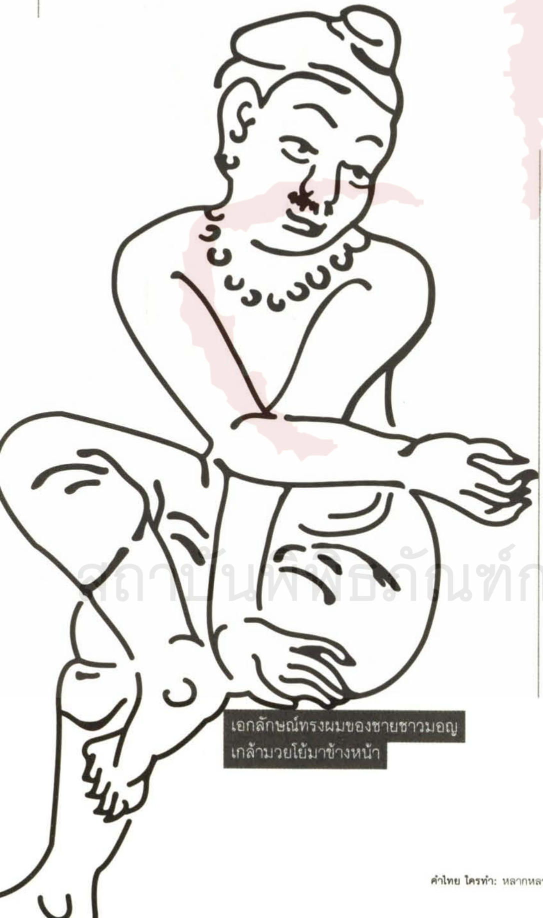

เอกลักษณ์ทรงผมของชายชาวมอญ
เกล้ามวยโย้มาข้างหน้า

ขนมจีน

คำไทย มอญทำ

อาหารเส้นที่อยู่คู่สำรับไทยมานาน
ชื่อว่า จีน แต่กลับเป็นของ มอญ
คำว่า ခနုံ (อ่านว่า คะนอม) แปลว่าเส้น
หรือหมายถึง "ขนมจีน" อยู่แล้ว
ส่วนคำว่า စိန် (จิน) แปลว่า "สุก"
ในงานบุญของชุมชนรามัญ
คนไทยได้ยินคนมอญถามกันว่า "คะนอมจิน?"
(เส้นสุกหรือยัง?)

ခနုံစိန် ที่อ่านว่า คะนอมจิน
จึงกลายเป็นชื่อเรียกของ
อาหารเส้นดังกล่าวไปโดยไม่รู้อิโหน่อิเหน่

สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ

ปิ่นโต

คำไทย ญี่ปุ่นทำ

คำไทย ยืมมาจากภาษาญี่ปุ่นว่า 弁当
อ่านว่า เบ็นโต (bentō)
หมายถึง ข้าวกล่องพกพา ที่เราคุ้นเคยจากเมนูอาหาร
ญี่ปุ่นในปัจจุบันนั่นไง

กล่าวกันว่าคำว่า เบ็นโต ก็ยืมคำจีนไปอีกที 便当
(ภาษาจีนกลางอ่านว่า biàndāng, เปี้ยนตัง)
แปลว่า ง่าย สะดวก
คาดว่าเรารับคำนี้มาจากญี่ปุ่น
เนื่องจากมีชุมชนชาวอาทิตย์อุทัยตั้งหลักแหล่งในสยาม
มาตั้งแต่สมัยอยุธยาแล้วนู่น

ตะเกียบ

คำไทย เขมรทำ

เป็นอุปกรณ์บนโต๊ะอาหารที่คนไทยคุ้นเคย
จะกินก๋วยเตี๋ยว ปอเปี๊ยะ หรือฮะเก๋า
ก็ต้องใช้ตะเกียบคีบ
คำนี้จึงน่าจะมาจากภาษาจีน
แต่ไฉนกลับมาจากภาษาเขมรไปได้

ตงฺเกียบ (ตงฺเกียบ) อ่านว่า ตองเกียบ
หมายถึง ปากคีบ หรือสิ่งที่ใช้คีบ
ตะเกียบ ก็คือ ปากคีบที่ใช้คีบลูกชิ้นเข้าปากนั่นเอง

เหยือก

คำไทย ฝรั่งทำ

เหยือก เป็นคำยืมจากภาษาอังกฤษว่า jug ?
ก็มันออกเสียงว่า จั๊ก นิ?
ตัว j ออกเสียงเป็น ย ได้อย่างไร มีที่มา
ชาวอังกฤษออกเสียงตัว j เป็น /dʒ/
เป็นเสียงที่ไม่มีในภาษาไทย
ที่ใกล้เคียงหน่อยก็คือเสียง จ ผสม ย

แล้วในสมัยโบราณ ทำไมเราเลือกใช้ ย แทนเสียงตัว j
แทนที่จะเป็น จ เช่นในปัจจุบัน มีที่มา

- ใน สัพะ พะจะนะ พาสา ไท พจนานุกรมที่ตีพิมพ์ในสมัย ร.๔
  บาทหลวงปาลเลอกัวซ์ (Pallegoix) ชาวฝรั่งเศสได้ถอดเสียง ย ด้วยตัว j
  คำอ่านของคำว่า "ยอด" ก็คือ JÒT
- นอกจากนี้ สัทอักษรสากลยังกำหนดให้เสียง y ในภาษาอังกฤษ (หรือ ย ของไทย)
  เขียนแทนด้วยสัญลักษณ์ /j/
  คำอ่านของคำว่า "yes" ก็คือ /jes/
- ที่แปลกกว่านั้น คนเยอรมัน เดนมาร์ก สแกนดิเนเวีย รัสเซีย ไม่มีเสียง j /dʒ/ มีแต่เสียง j
  ที่ออกเป็น /j/ หรือ ย
  joghurt ในภาษาเยอรมันจึงอ่านว่า โยเกิร์ต

j ที่ออกเป็น /j/ หรือ ย นี้เอง ที่ทำให้มิชชันนารีชาวฝรั่งเศสหรือโปรตุเกสที่เข้ามาสอนภาษาอังกฤษในไทยสมัยแรกๆ ถอดเสียง Jesus เป็น เยซู / Joseph เป็น โยเซฟ / jeans เป็น ยีนส์ / jam เป็น แยม / และ jug จึงกลายเป็น เหยือก!!!

สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ

สุสาน

คำไทย แขกทำ

คำไทย แปลว่า ป่าช้า
มีต้นทางมาจากภาษาบาลีสันสกฤตว่า **ศฺมศาน**
อ่านว่า ศมะศานะ
ศฺม ในภาษาสันกฤต หรือ **ฉว** ในบาลี
หมายถึง ศพ หรือซากศพ
ศาน หมายถึง ที่อยู่
รวมเป็น **ศฺมศาน** หมายถึง ที่อยู่ของซากศพ
ไทยรับคำจากภาษาบาลีและสันสกฤตมาเป็นจำนวนมาก
ผ่านทางคัมภีร์ของศาสนาพุทธและพราหมณ์

โกดัง

คำไทย มาเลย์ทำ

ที่หมายถึง คลังสินค้า
มาจากภาษามลายูว่า gudang อ่านว่า กูดัง
เป็นไปได้ว่า พ่อค้าอังกฤษที่เข้ามาทำธุรกิจใน
ประเทศไทย
คงนำคนงานมลายูซึ่งเป็นคนในปกครองอังกฤษเข้ามา
ช่วยงานในโรงเก็บสินค้าของตนด้วย
คำว่า กูดัง จึงแพร่เข้าสู่คำไทย

คำ กูดัง ก็ใช่จะเป็นภาษามลายูแท้
หากหยิบยืมมาจากคำภาษาทมิฬทางอินเดียใต้
มาอีกทอด கிடங்கு (อ่านว่า kiṭangku, กิฎังกุ)
แขกทมิฬหมายถึง ห้องเก็บของ
และคำว่า gudang ของชาวมาเลย์นี่เอง
ที่เป็นต้นตอให้กับ คำว่า godown ในภาษาอังกฤษ
ที่แปลว่า โกดัง เช่นกัน

ซังเต

คำไทย ฝรั่งเศสทำ

เข้าซังเตเป็นสำนวนคุ้นหูคนไทย หมายถึงเข้าคุก
น้อยนักจะรู้ว่าเป็นคำจากภาษาฝรั่งเศสว่า Santé
อ่านว่า ซ็องเต้ เป็นชื่อคุกสำคัญในกรุงปารีส

สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ

คาดว่าคนไทยรู้จักคุกนี้จากนวนิยายชุด
"อาร์แซน ลูแป็ง" (Arsène Lupin) สุภาพบุรุษจอมโจร
ที่ได้รับการแปลเป็นภาษาไทย
และเป็นที่นิยมในหมู่นักอ่านสมัยคุณปู่คุณตายังเด็ก
คงมีคุกซ็องเต้เป็นฉากในเรื่อง
ผู้อ่านจึงเก็บคำนี้มาใช้เท่ๆ จนกลายเป็นคำไทยไป

กะหรี่

คำไทย แขกทำ

ภาษาปากหมายถึงหญิงโสเภณี
กร่อนมาจากภาษาฮินดีว่า छोकरी
ออกเสียงแบบแขกได้ "โฉกฺรี" (chokrī)
ออกแบบไทยเป็น "ช็อกการี"
หมายถึง เด็กสาววัยสะรุ่น
เป็นคำที่คนเชียร์แขกใช้เรียกลูกค้าอินเดียในย่านพาหุรัด
ให้มาใช้บริการโรงนวด ว่ามี "ช็อกการี"
เด็กเอ๊าะๆ ให้บริการนะจ๊ะนาย

ส่วนกะหรี่ที่หมายถึงแกงกะทิสีเหลืองๆ หอมกลิ่นเครื่องเทศ
เป็นคำยืมจากภาษามลายูที่รับมาจากภาษาทมิฬอีกที
คำว่า கறி (อ่านว่า kaṟi, กะริ)
นอกจากจะแปลว่าแกงน้ำข้นแล้ว ยังหมายถึง ผัก ได้ด้วย

ส่วนของฝากจากปากช่องอันเลื่องชื่อ "กะหรี่ปั๊ป" ก็ไม่ใช่อื่นไกล
มาจากคำภาษาอังกฤษว่า curry puff
curry (คัรรี่ หรือ เคอรี่) ก็คือผงกะหรี่
puff (พัฟฟ์) ก็คือแป้งพาย
เป็นอาหารลูกครึ่ง เปลือกแป้งทอดสัญชาติโปรตุเกส
ไส้เครื่องปรุงผัดเครื่องแกงกะหรี่สัญชาติอินเดีย
เป็นของว่างยอดนิยมในมาเลย์ สิงคโปร์ อินโด และไทย

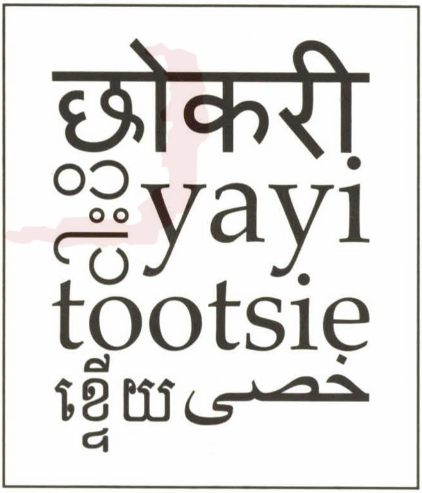

กะปิ

คำไทย พม่าทำ

เหม็นดีๆ อย่างนี้ โขลกอยู่ในน้ำพริก
แทบจะทุกชนิดเลยนะคะ
คำไทย ยืมมาจากภาษาพม่าว่า ငါးပိ (งาปิ) อ่านว่า
งะปี๊ หมายถึง ปลาหมัก
คนพม่าล้วนเรียกกะปิ ปลาร้า และถั่วเน่า เหมารวมกัน
ว่าเป็น "งะปี๊"
ต่างจากคนไทยที่หมายถึง เยื่อเคย
(กุ้งตัวเล็กๆ หมักเกลือ) เท่านั้น

ถึงแม้จะเป็นเพื่อนบ้านใกล้เรือนเคียงกัน
แต่เรายืมคำพม่ามาใช้เป็นจำนวนน้อยมาก

สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ

กะเทย

คำไทย เขมรทำ

คำไทย ยืมมาจากภาษาเขมรว่า ខ្ទើយ (เขฺทีย)
อ่านว่า ขฺเตย
หมายถึง คนสองเพศ ที่เกิดมามีอวัยวะเพศ
ทั้งชายและหญิง

มีหลักฐานการใช้คำนี้ตั้งแต่สมัยอยุธยา
ด้วยมีการคัดน้อง "เทย"
เข้ามาเป็นคนรับใช้ในวัง มีศักดินา ๕๐
ปัจจุบัน คำนี้มีความหมายครอบคลุมไปถึงคนที่มี
พฤติกรรมทางเพศเบี่ยงเบนด้วย

ยาหยี

คำไทย มาเลย์ทำ

คำไทย โดยทั่วไปหมายถึงหญิงที่รัก
ยืมมาจากภาษาชวามลายูว่า yayi อ่านว่า ยายี
หมายถึง น้องรัก โดยไม่จำกัดเพศ
ไม่ว่าน้องชายหรือน้องสาว

ไทยรับคำชวาเข้ามาจำนวนมากจากบทละครเรื่อง
อิเหนา พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ ๒

ขันที

คำไทย อิหร่านทำ

คำคุ้นเคยจากหนังจีน แต่หาใช่คำจีนไม่
เป็นคำจากภาษาเปอร์เซียว่า خصی
อ่านว่า เคาะศี (k̲h̲aṣī)
หมายถึง ชายผู้ตอนองคชาติ
คาดว่าไทยรับคำนี้มาจากขันทีแขกนำเข้าสัญชาติอิหร่าน
ที่จ้างมาทำงานรับใช้ฝ่ายในในราชสำนักอยุธยา
สมัยสมเด็จพระนารายณ์ กล่าวกันว่ามีขันทีแขก
ร่วม ๘-๑๐ ชีวิตรับราชการอยู่ในวัง
มีทั้งผิวขาว (อินเดีย เปอร์เซีย) และผิวดำ (แอฟริกา)
นอกจากนี้ยังมีบันทึกถึงตำแหน่งหนึ่งในกรมขันที
คือ ออกหลวงราชาข่านภักดี ศักดินา ๕๐๐
ชื่อ "ข่าน" ก็บ่งบอกได้ว่า
ขันทีผู้นี้น่าจะถือพาสปอร์ตสัญชาติใด

อย่างไรก็ดี มีอีกทฤษฎีกล่าวว่า
ขันที น่าจะมาจากคำสันสกฤตว่า **ขณฺฑี**
จาก **ขณฺฑ** (ขัณฑะ) ที่แปลว่า ตัด ทำลาย ไม่สมบูรณ์
ขาดหายไป

ขันทีเปอร์เซีย
ข้าราชการฝ่ายในในราชสำนักอยุธยา
ภาพจากลายรดน้ำภายในหอเขียน วังสวนผักกาด
คาดว่าเดิมเป็นตำหนักเจ้านาย
ในสมัยอยุธยาตอนปลาย

ตุ๊ด

คำไทย ฝรั่งทำ

หมายถึงชายที่มีจริตจะก้านคล้ายหญิง
บ้างใช้คำว่า แต๋ว
มาจากภาษาอังกฤษว่า tootsie อ่านว่า ทุตซี่
หมายถึง สาวน้อย

ทุตซี่ คำนี้เป็นชื่อหนังฮอลลีวู้ด
เข้าฉายในไทยเมื่อปี ๒๕๒๕ ด้วยบทนักแสดงหนุ่มใหญ่
ที่จำต้องปลอมเป็นหญิงเพื่อแจ้งเกิดในวงการ
อีกครั้ง หนังสร้างกระแสจนทำให้เรียกชายตุ้งติ้ง
ตามสำเนียงไทยๆ ว่า "ตุ๊ดซี่"
และกร่อนเหลือเพียง "ตุ๊ด" ในที่สุด

สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ

ฝรั่ง

คำไทย อิหร่านทำ

คำนี้ไม่เกี่ยวกับชาวฝรั่งเศสเลยครับ
ยืมมาจากภาษาเปอร์เซียว่า فرنگی
อ่านว่า ฟะรังกี (farangī)
หมายถึง ชาวยุโรป หรือคนคริสเตียน

เมื่อชาวเปอร์เซียเข้ามาติดต่อค้าขายและรับราชการใน
สมัยอยุธยา คำนี้จึงแพร่เข้ามา
คำว่า ฟะรังกี ยังแพร่หลายไปยังที่ต่างๆ
เราจึงไม่ได้เรียกฝรั่งว่า ฝรั่ง อยู่เพียงชาติเดียว
คนตุรกี อิหร่าน อาหรับ แอฟริกาเหนือ อินเดีย ทมิฬ
ก็เรียกด้วยคำนี้เช่นกัน

เบ้อเร่อ

คำไทย แขกทำ

มาจากภาษาฮินดีว่า बड़ा อ่านว่า บะรา (baṛā)
หมายถึง ใหญ่
บ้างว่า บเร-บเร บ้างว่า บะรา-บะรา
ความหมายในภาษาไทย
หมายถึง ใหญ่โตกว่าปกติ

คาดว่าไทยคงยืมคำนี้จากแขกอินเดีย
ที่เข้ามาติดต่อค้าขาย รับจ้างทำงาน
หรือตั้งหลักแหล่งในประเทศไทย
อีนี่มัน บะรา บะรา จริงนะนาย

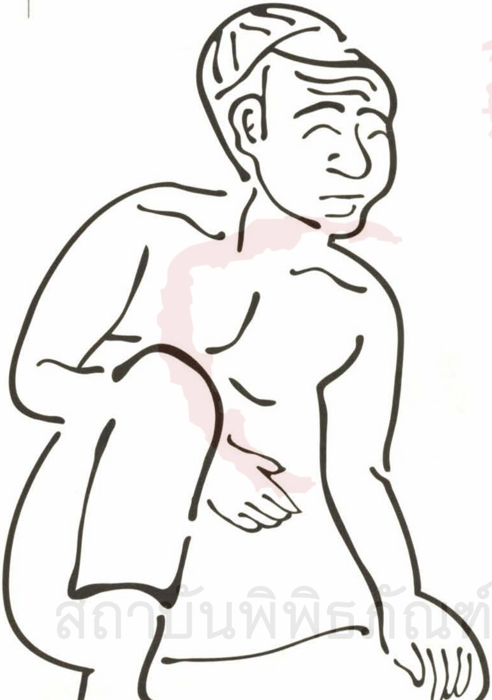

สมัยต้นกรุง มีการเทครัวแขกมลายูขึ้นมาบางกอกเป็นจำนวนมาก
บ้างอยู่คลองบางหลวง และชุมชนบ้านแขก ฝั่งธนบุรี
บ้างอยู่ไกลไปบางกะปิ (บางโกปียะห์) คลองตัน (กลันตัน) หนองจอก มีนบุรี

ล่อนจ้อน

คำไทย มาเลย์ทำ

คำไทย ยืมมาจากภาษามลายูว่า telanjang
อ่านว่า เตอลันจัง
หมายถึง เปลือยกาย ไม่มีอะไรปกปิด ไม่ใส่เสื้อผ้า
ไทยรับมาโดยกร่อนให้เหลือเพียง ล่อนจ้อน

สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ

ในสมัยอยุธยา ภาษากลางที่ใช้สื่อสารกันระหว่าง
พ่อค้าแขกในกรมท่าขวา (อาหรับ อิหร่าน อินเดีย อินโด)
ก็คือภาษามลายู
ในสมัยต้นรัตนโกสินทร์
เมื่อทูตอังกฤษเข้ามาเจรจา ก็ติดต่อผ่านล่ามมลายู
จึงไม่น่าแปลกใจที่เรายืมคำมลายูมาใช้หลายคำ

มะงุมมะงาหรา

คำไทย มาเลย์ทำ

ยืมมาจากภาษามลายูว่า mengembara
อ่านว่า เมิงเอิมบารา
หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไป

ไทยรับมาในความหมาย ดั้นด้นไปโดยไม่รู้ทิศทาง
เช่นในพระราชนิพนธ์อิเหนาในรัชกาลที่ ๒ ที่ว่า
ก็จะพาดวงใจไคลคลา ไปมะงุมมะงาหราสำราญ
ปัจจุบันใช้ในความหมายว่า งุ่มง่าม เสียมากกว่า

ผ้าขาวม้า

คำไทย อิหร่านทำ

มรดกจากกระแสเห่อแฟชั่นเปอร์เซียในสมัยอยุธยา
ชุดออกงานจัดเต็มของสมเด็จพระนารายณ์
และขุนนางสยาม
คือเสื้อคลุมยาวคลุมเข่าแบบแขกเทศ
ตัดจากผ้าไหมยกทอง
อิมพอร์ตจากอินเดียหรือเปอร์เซีย
คาดทับด้วย "ผ้าขาวม้า" คาดพุง ทอจากไหมเช่นกัน
คนเปอร์เซียเรียกผ้าลายตารางที่ใช้คาดเอวนี้ว่า
کمر بند อ่านว่า กะมัร บันด์ (kamar-band)
کمر กะมัร หมายถึง เอว
بند บันด์ ก็คือพันธะ หมายถึง ผูก พัน รัด คาด
รวมแล้วหมายถึง ผ้าผูกเอว หรือเข็มขัดนั่นเอง

กางเกงลิง

คำไทย ฝรั่งเศสทำ

ในสมัยรัชกาลที่ ๕ กางเกงชั้นในถือเป็นของแปลกใหม่
สำหรับสังคมไทย
คราวเสด็จประพาสฝรั่งเศส ข้าราชบริพาร
ที่ตามเสด็จฯ เห็นกางเกงในของพวกฝรั่งตากอยู่
จึงถามว่าคืออะไร
คนฝรั่งเศสเขียนตอบว่าคือ lingerie
(อ่านว่า แล็งเชอรี หมายถึง ชุดชั้นใน)
แต่คนไทยอ่านแบบไทยๆ ว่า "ลิงเยอรี่"
กางเกงลิง(เยอรี่) จึงเกิดขึ้นตั้งแต่นั้นมา

สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ

ต้นตำรับผ้าขาวม้าคาดพุง หรือ กะมัร บันด์ จากเปอร์เซีย
ภาพจากหนังสือ Hunt for Paradise: Court arts of Safavid Iran 1501-1576 จัดพิมพ์โดย Skira

บ้าระห่ำ

คำไทย อิหร่านทำ

คำไทย ยืมมาจากภาษาเปอร์เซียว่า محرم
อ่านว่า มะห์ร็อม (maḥram)
หมายถึง เดือนมุฮัรฺร็อม (muḥarram)
เดือนแรกของปฏิทินอิสลาม
ในเดือนนี้ของทุกปี มุสลิมเชื้อสายเปอร์เซีย
จะจัดพิธีที่เรียกแบบไทยๆ ว่า "มะหะหร่ำ"
มีการเต้นเจ้าเซ็น ที่ผู้เข้าร่วมขบวนแห่จะตีอกชกหัว
คร่ำครวญถึงการเสียชีวิตของอิมามฮุสัยน์ (ฮุเซน)
อีกมีพิธีลุยไฟ ควั่นหัว
หรือใช้ดาบฟันตัวเองจนเลือดตกยางออก
พิธี "มะหะหร่ำ" คงมุทะลุดุดันจนเรียกกันว่าพิธี
"บ้าระฮำ"
และเพี้ยนเป็น "บ้าระห่ำ" ไปในที่สุด

ระยำ

คำไทย มาเลย์ทำ

ก่อนจะด่าใครด้วยคำนี้ รู้ที่มาก่อนก็ดีนะครับ
ในกฎหมายอิสลาม หากใครถูกจับได้ว่าผิดประเวณี
จะมีการลงโทษรุนแรงโดยการขว้างหินใส่จนตาย
แถบอาหรับเรียกกันว่า رجم (ร็อจญ์ม์, rajm)
มุสลิมแถบชวามลายู ก็รับขนบนี้มาเช่นกัน
เรียกว่า rejam (เรอจัม)
หรือ rajam (ราจัม)
สำหรับไทย หากพบว่าแฟนมีชู้
ไม่ต้องถึงกับประชาทัณฑ์ทำ เรอจัม หรอกครับ
แค่ด่าว่า "ระยำ" ก็พอ

จัญไร

คำไทย เขมรทำ

ฤาคนไทยด่าใครไม่เป็น จึงต้องยืมคำคนอื่นมาใช้
คำนี้มาจากภาษาเขมรโบราณว่า **ចម្រៃ** (จมฺไร)
ปัจจุบันคนขแมร์ใช้คำว่า **ចង្រៃ** (จงฺไร) อ่านว่า จ็องไร
หมายถึง มีทุกข์ กังวล มีอันตราย
ความหมายใกล้เคียงกับ เสนียดจัญไร ของเราจริงจริง

สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ

กุลี

คำไทย แขกทำ

หมายถึงคนงานหาบของใช้แรง โดยไม่อาศัยฝีมือ
แต่เดิมหมายถึงพวกแบกหามในมาเลเซีย
ที่มาจากอินเดียใต้
เจ้าอาณานิคมอย่างอังกฤษมักอิมพอร์ตแรงงานต่างด้าว
ชาวทมิฬเข้ามาทำงานก่อสร้างอาคารต่างๆ
ในนิคมช่องแคบและรัฐมลายูต่างๆ
จึงคาดว่าเป็นคำมาจากภาษาทมิฬว่า கூலி
อ่านว่า กูลิ (kūli)
หมายถึง ค่าจ้างรายวัน
ทางอินเดียเหนือก็มีคำนี้ใช้เช่นกัน
หมายถึงคนวรรณะต่ำที่ทำงานแบกหาม

จับกัง

คำไทย จีนทำ

มาจากภาษาจีนว่า 杂工
ตามสำเนียงแต้จิ๋วอ่านว่า จับกัง
จีนกลางอ่าน zágōng หรือ จ๋ากง
หมายถึง คนงานรับจ้างใช้แรงแบกหาม

สยามติดต่อกับจีนมานาน จึงมีลูกหลานมังกรเข้ามาอยู่
เป็นพ่อค้า ช่างฝีมือ รวมทั้ง กรรมกร
โดยเฉพาะในสมัยรัชกาลที่ ๓ ที่มี "จับกัง" แต้จิ๋วจาก
ทางตอนใต้ของจีนเข้ามาใช้แรงงานเป็นจำนวนมาก
มารับจ้างขุดคลองจากตำบลหัวหมาก
ไปยังเมืองฉะเชิงเทรา ยาว ๑,๓๓๗ เส้น
สี่ปีเศษจึงแล้วเสร็จ เรียกว่าคลองแสนแสบ

จิ๊กโก๋

คำไทย ฝรั่งทำ

คำไทย มาจากภาษาอังกฤษว่า gigolo
อ่านว่า จิ๊กกะโล่
คำนี้ ในภาษาอังกฤษหมายถึง
ผู้ชายป้ายเหลืองที่รับจ้างให้บริการแม่ม่ายสูงวัยมีฐานะ
ไทยรับคำนี้มา โดยหมายถึง หนุ่มสำอางแต่งตัวโก้
ทำงานหยิบหย่ง เกาะผู้หญิงกิน
ต่อมาในยุคฟิฟตี้ ที่ย่านวังบูรพาเฟื่องฟู "จิ๊กกะโล่"
เพี้ยนมาเป็น "จิ๊กโก๋" หมายถึงวัยรุ่นช่างแต่งตัวตาม
อย่างดาราหนังอเมริกัน
คำว่า "(จิ๊ก)โก๋หลังวัง(บูรพา)"
จึงเกิดขึ้นมาในสมัยนี้นี่เอง

สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ

ดารา

คำไทย แขกทำ

คำไทย แผลงมาจากคำบาลีสันสกฤตว่า
ตารา อ่านว่า ตารา
หมายถึง ดวงดาว หรือลูกตาดำ
ดาราศาสตร์ จึงหมายถึง วิชาว่าด้วยดวงดาว
ดารานักแสดง หมายถึง ผู้แสดงหนังละครได้
รับความนิยม เปรียบได้กับดวงดาว
เปล่งประกายงดงาม
ซุปตาร์ ที่ย่อมาจาก ซุปเปอร์สตาร์
ซึ่งหมายถึงดารานักแสดงยอดนิยมสุดสุด
ถึงจะเป็นภาษาอังกฤษ superstar
แต่ก็มีความหมายว่าดวงดาวเช่นกัน

ชะมัดยาด

คำไทย อิหร่านทำ

เป็นคำไทย หมายถึง มาก เช่น ทนชะมัดยาด
ยืมมาจากภาษาเปอร์เซียว่า شاباش جار
อ่านว่า ชาบาช ญาร (shābāsh jār)
شاباش (ชาบาช) แปลว่า ดีแท้ เก่งแท้
جار (ญาร) ใช้เรียกคนสนิท
รวมกันแล้วหมายถึง เก่งจริงเพื่อนยาก

โก้เก๋

คำไทย ฝรั่งทำ

คำไทย ยืมมาจากภาษาฝรั่งเศสว่า coquet อ่านว่า โกเก้
ศัพท์เดิมมีหลายความหมาย
เรารับมาเฉพาะความหมายของการแต่งกายหรูหรา กริยาสง่างาม
อาจรับคำนี้มาจากมิชชันนารีฝรั่งเศสที่เข้ามาแพร่ธรรมในพระนคร หรืออาจมาจากนักเรียนนอกลูกหลานขุนนาง ที่ส่งไปศึกษาต่อยังประเทศยุโรป ตามความนิยมในสมัย ร.๖-๗
หรืออาจเข้ามาหลังสงครามโลกครั้งที่สอง เมื่อปารีสได้ปฏิวัติวงการเสื้อผ้า และกลายเป็นศูนย์กลางแฟชั่นของโลกไปแล้ว

ส่วนคำว่า "เก๋" เดี่ยวๆ ไทยเราก็ยืมเขามาเช่นกัน
อิมพอร์ตมาใช้ในราว พ.ศ. ๒๔๑๔ คราวคิงจุฬาลงกรณ์เสด็จทัศนศึกษาที่อินเดีย หรือเมื่อร้อยกว่าปีมาแล้ว
มาจากภาษาอังกฤษว่า gay อ่านว่า เกย์
คนไทยในสมัยนั้นออกเสียงแบบไทยๆ กันว่า เค
ใช้ในความหมาย หรูหราโอ่โถง
เล่ากันว่า ข้าราชการที่ตามเสด็จฯ ผู้หนึ่ง เป็นเด็กนอกเรียนที่อังกฤษ เปรยว่า "เก๋จริงคุณ" ด้วยสำเนียงฝรั่งจ๋า ผู้ตามเสด็จฯ อื่นๆ นึกขัน จึงนำมาพูดล้อกันเล่นจนติดปาก กลายเป็นคำไทย ใช้กันจนถึงทุกวันนี้
ส่วน gay ในความหมายว่า สนุกสนานร่าเริง นั้น ฝรั่งก็นำไปใช้เรียกพวกรักร่วมเพศ เนื่องจากคนกลุ่มนี้ชอบแฮปปี้ลัลล้า จนกลายเป็นภาพจำของคนกลุ่มนี้ไป
ไม่น่าเชื่อว่า คำว่า "เก๋" และคำว่า "เกย์" ที่เราใช้กันอยู่ทุกวันนี้ ต่างความหมายก็จริง แต่มีที่มาจากคำคำเดียวกัน

แถมให้อีกคำ คำว่า "โก้"
เรียกเต็มๆ ว่า "โก้หร่าน" มีมาตั้งแต่สมัยคิงจุฬาลงกรณ์เช่นกัน
มาจากภาษาอังกฤษว่า Koran อ่านว่า โคราน สำเนียงไทยๆ ว่า โก้หร่าน
หมายถึงคัมภีร์ กุรอาน ของศาสนาอิสลามนั่นเอง
คนไทยสมัยนั้นเริ่มเห่อฝรั่ง จึงนำการออกเสียงคัมภีร์นี้ตามแบบตะวันตก มาใช้เปรียบเปรย ในความหมาย หรูหราสูงส่ง ดังเช่นชาวมุสลิมที่มีกุรอานเป็นหลักยึดในชีวิต และมักอ้างคำสอนจากคัมภีร์นี้เสมอมา
อัลกุรอาน เป็นภาษาอาหรับ القرآن อ่านว่า al-qurān หรือ qur-ān ภาษาอังกฤษในปัจจุบันนิยมเขียนว่า Quran

สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ

มโน

คำไทย แขกทำ

ศัพท์ร่วมสมัยของ พ.ศ. นี้
คาดว่าเป็นการพูดอย่างย่อของคำว่า "มโนภาพ" ที่แปลว่า ภาพที่คิดเห็นขึ้นในใจ
มโน มาจากภาษาบาลีว่า **มน** อ่านว่า มนะ
และจากภาษาสันสกฤตว่า **มนสฺ** อ่านว่า มนัส
หมายถึง ใจ จิตใจ
ใครจะเชื่อว่าคำบาลีสันสกฤตก็มีที่ยืนในเวทีศัพท์สแลงกับเขาเหมือนกัน

จิ้น

คำไทย ฝรั่งทำ

ศัพท์บัญญัติใหม่ มักใช้ว่า คู่จิ้น
ไม่ได้มาจากคำว่า virgin (เวอร์จิ้น) ที่แปลว่ายัง "ซิง"
แต่มาจากภาษาอังกฤษว่า imagine (อิแมจิ้น)
ที่แปลว่า นึกคิด นึกฝัน มีจินตนาการ
จินตนาการเอาว่าดาราคู่ขวัญที่ตนชื่นชอบ
(โดยเฉพาะดาราชายกับชาย) เป็นแฟนกัน
เขาและเธอจะเป็น "กิ๊ก" กันจริงหรือไม่ ไม่สำคัญ
ขอให้ "ติ่ง" ทั้งหลายได้ "จิ้น" ก็ "ฟิน" แล้ว

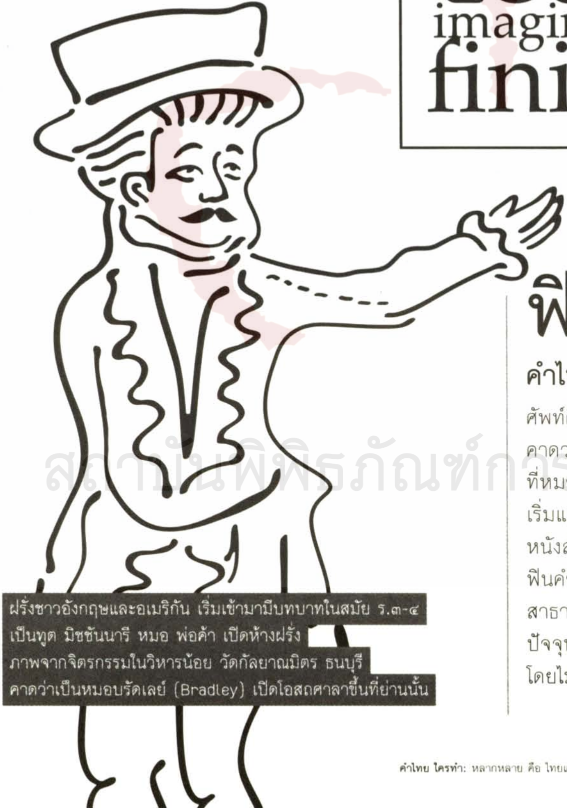

ฝรั่งชาวอังกฤษและอเมริกัน เริ่มเข้ามามีบทบาทในสมัย ร.๓-๔
เป็นทูต มิชชันนารี หมอ พ่อค้า เปิดห้างฝรั่ง
ภาพจากจิตรกรรมในวิหารน้อย วัดกัลยาณมิตร ธนบุรี
คาดว่าเป็นหมอบรัดเลย์ (Bradley) เปิดโอสถศาลาขึ้นที่ย่านนั้น

ฟิน

คำไทย ฝรั่งทำ

ศัพท์ติดเรตที่ฮิตทั่วบ้านทั่วเมือง
คาดว่ามาจากภาษาอังกฤษว่า finish อ่านว่า ฟินิช
ที่หมายถึง ทำเสร็จ จบ
เริ่มแรกเป็นคำยืมมาจากวรรคทองในฉากไคลแม็กซ์ของหนังสำหรับผู้ใหญ่ที่ว่า "I'm finished".
ฟินคำนี้ได้มีการแปลงความหมายเพื่อเข้าสู่พื้นที่สาธารณะมากขึ้น
ปัจจุบัน หมายถึง สุดยอด! หรือ ตายตาหลับแล้ว
โดยไม่ได้มีนัยยะเกี่ยวกับเรื่องบนเตียงแต่ประการใด

สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ

สารจาก
สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ

สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติมุ่งหมายจะถ่ายทอดเรื่องราวความเป็นไทยในหลากหลายมิติ โดยนำเสนอในรูปแบบนิทรรศการและกิจกรรมต่างๆ เพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยมี “มิวเซียมสยาม” เป็นพิพิธภัณฑ์ต้นแบบ

เนื่องในวาระพิเศษต้อนรับวันพิพิธภัณฑ์ไทย ในวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๕๘ ที่ผ่านมา สถาบันฯ ได้ริเริ่มโครงการนิทรรศการฉบับกระเป๋า หรือที่เราเรียกว่า **‘มิวเซียมสยามมินิ’** ประเดิมด้วย **คำไทย ใครทำ: หลากหลาย คือ ไทยแท้** นำเสนอภาษาในชีวิตประจำวันที่ใครๆ ก็ว่าเป็นคำไทย แต่ไฉนกลับกลายเป็นคำยืมจากต่างภาษา คำไทยที่ยกมาทั้ง ๔๒ คำเหล่านี้ มีต้นทางอันหลากหลาย ช่วยบอกให้รู้ว่าเราติดต่อกับผู้คนจากทั่วทุกมุมโลกมานานแล้ว คนไทยทำการค้า เรารับเอาความรู้และเทคโนโลยีจากต่างแดน เกิดการถ่ายทอดทางวัฒนธรรม จนเกิดความหลากหลายขึ้น

ต่อจากนี้ไป ‘มิวเซียมสยามมินิ’ จะตระเวนออกไปหาผู้ชมถึงที่ ไม่ว่าจะเป็นที่ห้าง หรือสถานที่สาธารณะอื่นๆ ด้วยจุดประสงค์ที่จะเผยแพร่ความรู้ใกล้ตัว ซึ่งย่อยมาให้ซึมซับได้อย่างง่ายๆ อันจะช่วยกระตุ้นให้คนไทยรุ่นใหม่มีความพร้อมสำหรับก้าวเข้าสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ต่อไปในอนาคต

ราเมศ พรหมเย็น

รองผู้อำนวยการสำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)
และผู้อำนวยการสถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ

สารจากสมาคมผู้จัดพิมพ์
และผู้จำหน่ายหนังสือแห่งประเทศไทย

สมาคมผู้จัดพิมพ์และผู้จำหน่ายหนังสือแห่งประเทศไทยมุ่งสร้างสรรค์สังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และมุ่งส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดวัฒนธรรม “รักการอ่าน” ขึ้นในหมู่เยาวชนไทย

เมื่อสถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ ริเริ่มโครงการ **‘มิวเซียมสยามมินิ’ – คำไทย ใครทำ: หลากหลาย คือไทยแท้** อันเป็นนิทรรศการเคลื่อนที่ขนาดจิ๋ว นำเสนอเรื่องราวของคำไทย ที่มีต้นทางจากภาษาต่างประเทศ ซึ่งนอกจากผู้ชมจะได้เรียนรู้ถึงที่มาของคำในเชิงนิรุกติศาสตร์แล้ว ยังแทรกไปด้วยเกร็ดเล็กเกร็ดน้อยทางประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจ และสะท้อนความเป็นไทยได้เป็นอย่างดี

สมาคมผู้จัดพิมพ์ฯ จึงเล็งเห็นว่าหากนำองค์ความรู้เกี่ยวกับคำยืมดังกล่าวที่ได้จากนิทรรศการ มาจัดพิมพ์เป็นหนังสือเล่มเล็ก ขนาดพกพาสะดวก เข้าถึงง่าย ได้สาระ ก็จะเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยรณรงค์ให้สังคมไทยตื่นตัวในการอ่านมากขึ้น อันเป็นภารกิจหลักของสมาคมผู้จัดพิมพ์ฯ

สมาคมผู้จัดพิมพ์ฯ จึงรับอาสาเป็นผู้จัดพิมพ์หนังสือเล่มน้อยนี้ โดยได้รับความอนุเคราะห์จากบริษัท เอสซีจี แพคเกจจิ้ง จำกัด (มหาชน) เอื้อเฟื้อกระดาษ ทำให้ผู้สนใจใคร่รู้ได้เพลิดเพลินกับ “คำไทย ใครทำ” ได้โดยไม่ต้องซื้อหาหรือมีค่าใช้จ่ายใดๆ

จรัญ หอมเทียนทอง

นายกสมาคมผู้จัดพิมพ์และผู้จำหน่ายหนังสือแห่งประเทศไทย

คำไทย ใครทำ
หลากหลาย คือ ไทยแท้

ด้วยความร่วมมือของ
มิวเซียมสยาม สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ
สมาคมผู้จัดพิมพ์และผู้จำหน่ายหนังสือแห่งประเทศไทย
บริษัท เอสซีจี แพคเกจจิ้ง จำกัด (มหาชน)

ที่ปรึกษา
จิระนันท์ พิตรปรีชา
ปรามินทร์ เครือทอง

ขอขอบคุณ
รศ. ดร. สุมาลี นิมมานุภาพ
รศ. ดร. นิตยา กาญจนวรรณ
รศ. ดร. ศานติ ภักดีคำ
ผศ. ดร. สถิตย์ ไชยปัญญา
ผศ. ดร. จุฬิศพงศ์ จุฬารัตน์
ผศ. ดร. ปรีดี พิศภูมิวิถี
ดร. อดิเทพ เวณุจันทร์
นิ่มนวล จันทรุญ
สุนิติ จุฑามาศ
ฐิติกร สุจิรชนานนท์
รินรดา ณ เชียงใหม่

Curated by
มิวเซียมสยาม

ออกแบบสูจิบัตร
ตะวัน อมรรัตนเสรีกุล

ออกแบบและก่อสร้างนิทรรศการ
บริษัท บียูจี สตูดิโอ จำกัด

สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ

สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ
เลขที่ ๔ ถนนสนามไชย แขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐
National Discovery Museum Institute 4 Sanam Chai Road, Phra Nakhon, Bangkok 10200
tel: 66 (0) 2225 2777 fax: 66 (0) 2225 2775
www.museumsiam.com | facebook.com/museumsiamfan

สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ

बड़ा gigolo
coquet ខ្ទើយ
محرم 杂工
telanjang

เบ้อเร่อ จิ๊กโก๋ โก้เก๋ กะเทย บ้าระห่ำ จับกัง ล่อนจ้อน

สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ

สำนักนายกรัฐมนตรี
okmd
NDMI

Museum Siam
Discovery Museum
PUBAT
สมาคมผู้จัดพิมพ์และผู้จำหน่ายหนังสือแห่งประเทศไทย
THE PUBLISHERS AND BOOKSELLERS ASSOCIATION OF THAILAND
Green Read
by SCG Packaging

b|u|g studio